

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **A. K.**, zastoupená JUDr. Jirím Miketou, advokátem se sídlem Jaklovecká 1249/18, Ostrava, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ostravě ze dne 8. 11. 2012, č. j. 5433/12-1101-802540, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 4. 2015, č. j. 22 Af 122/2014 - 48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad v Hlučíně (dále jen správce daně) vydal dne 9. 11. 2011 pod č. j. 82111/11/385970805229 dodatečný platební výměr na daň z příjmu fyzických osob za kalendářní rok 2005, jímž žalobkyni (dále též stěžovatelka) vyměřil daň ve výši 486.247 Kč.

[2] Včasnému odvolání stěžovatelky správce daně nejprve sám částečně vyhověl tak, že změnil výši vyměřené daně na 349.671 Kč. I proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání a požadovala jeho zrušení či změnu. Správce daně je v souladu s § 113 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen daňový řád) postoupil nadřízenému odvolacímu orgánu, tedy Finančnímu ředitelství v Ostravě, které v záhlaví označeným rozhodnutím odvolání zamítlo a napadené rozhodnutí potvrdilo.

[3] Proti tomuto rozhodnutí brojila stěžovatelka u Krajského soudu v Ostravě žalobou ze dne 3. 12. 2014. Soud zjistil, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo stěžovatelce doručeno do vlastních rukou dne 12. 11. 2012. Dle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.), lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem. Pokud by se lhůta počítala ode dne doručení rozhodnutí stěžovatelce, byla by její žaloba zjevně opožděná. Stěžovatelka však v žalobě namítala, že napadené rozhodnutí dosud nenabýlo právní moci, protože žalovaný nesprávně vyhodnotil plnou moc ze dne 27. 7. 2011 jako plnou moc omezenou, ačkoliv dle stěžovatelky se jednalo o plnou moc udělenou jejímu právnímu zástupci pro celé řízení o stanovení daně. Krajský soud se tedy zabýval tím, kdy by začala plynout lhůta pro podání žaloby v případě, že mělo být skutečně doručováno právnímu zástupci stěžovatelky. Vycházel přitom z koncepce materiálního doručení a zjišťoval, kdy měl zástupce možnost se s obsahem rozhodnutí skutečně seznámit. Ze spisu žalovaného zjistil, že do něj zástupce stěžovatelky nahlížel prostřednictvím svého substituta dne 12. 2. 2014. K tomuto dni spis obsahoval i napadené rozhodnutí. Žaloba byla přitom zástupcem stěžovatelky podána až deset měsíců po tomto nahlédnutí do spisu. Soud tedy uzavřel, že není třeba zabývat se povahou plné moci mezi stěžovatelkou a jejím právním zástupcem, jelikož bez ohledu na ni byla žaloba podána po uplynutí zákonné lhůty, a proto ji v souladu s § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. shora označeným usnesením odmítl.

II. Kasační stížnost

[4] Stěžovatelka podala proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, již se domáhá jeho zrušení. Nesouhlasí se závěrem, že žalobu podala opožděně. Žaloba byla naopak předčasná, protože doručení jí osobně nemůže mít právní účinky. Soud dospěl ke zcela překvapivému závěru o opožděnosti žaloby, aniž by se zabýval stěžovatelkou předestřenou otázkou, zda byla plná moc udělena pro celé daňové řízení, tedy i pro doručení rozhodnutí žalovaného, či nikoliv.

[5] Závěr soudu o tom, že se její advokát seznámil s napadeným rozhodnutím nahlédnutím do spisu, nemá oporu v provedeném dokazování. Až poté, co byly zahájeny kroky k výkonu rozhodnutí, kontaktoval právní zástupce pracovníci finančního úřadu, která mu sdělila, že úřad vyhodnotil plnou moc jako omezenou a toto na ní poznamenal. Právní zástupce byl takovým hodnocením plné moci překvapen, proto požádal substituta o nahlédnutí do daňového spisu, aby zajistil kopii plné moci. Samozřejmě od stěžovatelky již věděl, že rozhodnutí jí bylo doručeno. Věděl také číslo jednací a jeho další údaje. Substituta pověřil prakticky jen pořízením kopie plné moci.

[6] Pokud soud činí právní závěr, že pouhé nahlédnutí do spisu nahrazuje řádné doručení rozhodnutí, které se ve spise nachází, zakládá tím vadu řízení, která mohla mít vliv na správné rozhodnutí věci. Krajský soud dospívá k nebezpečnému právnímu názoru, že dozví-li se někdo o existenci rozhodnutí a má možnost se s jeho obsahem seznámit, začínají mu z něj plynout veškerá práva a povinnosti. Rozhodně není povinností zástupce studovat spis a tím suplovat porušení povinnosti správního orgánu při doručování. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu není účinně doručeno ani tehdy, pokud zastoupený fakticky a prokazatelně předá rozhodnutí, které bylo doručeno jen zastoupenému, svému zástupci. I v takovém případě je zapotřebí doručit rozhodnutí zástupci, přestože ten je převzal a dokonce podal správní žalobu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2007, č. j. 8 Afs 54/2005 – 52). Z toho per analogiam plyne, že není podstatné, zda se zástupce o doručení dozvěděl, nýbrž zda mu bylo řádně doručeno.

[7] Další kasační námitkou stěžovatelka rozvádí argumentaci k otázce rozsahu plné moci. Tvrdí, že jí předložená plná moc byla plnou mocí neomezenou. Výklad správce daně, že se jedná o plnou moc omezenou, je mylný.

III. Vyjádření žalovaného

[8] Žalovaný poukázal na stávající judikaturu týkající se otázky doručení rozhodnutí a následné včasnosti opravných prostředků. Z ní jednoznačně vyplývá, že žalobou napadené rozhodnutí bylo ve sféře dispozice zplnomocněného zástupce nejpozději dne 12. 2. 2014, v tomto okamžiku nabyl objektivní možnost se s rozhodnutím seznámit. Není totiž nezbytné, aby se adresát skutečně seznámil s obsahem hmotněprávního úkonu, dostačuje, že měl objektivně příležitost tak učinit. Z toho důvodu byla žaloba podaná zástupcem stěžovatelky skutečně opožděná.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není opodstatněné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud v první řadě předesílá, že v případech, kdy je kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele z povahy věci v úvahu pouze kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Rozsah přezkumu rozhodnutí soudu je v tomto případě vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí. Jestliže krajský soud žalobu odmítl a věc samu neposuzoval, může Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti zkoumat pouze to, zda byly splněny zákonem stanovené důvody pro odmítnutí žaloby. Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53) nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Úkolem Nejvyššího správního soudu však není přímo přezkoumávat rozhodnutí správního orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80).

[12] Krajský soud stěžovatelčinu žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že byla podána opožděně. Nejvyšší správní soud se proto zabýval pouze těmi kasačními námitkami, jimiž mohl být vyvrácen závěr soudu o nečasnosti podání. Námitkou týkající se povahy plné moci udělené stěžovatelkou jejímu právnímu zástupci dne 27. 7. 2011 se tedy Nejvyšší správní soud nezabýval, jelikož by tím překročil hranice svých přezkumných kompetencí.

[13] Ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. spojuje počátek běhu lhůty pro podání žaloby s oznámením napadeného rozhodnutí *doručením jeho písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem*. Nejvyšší správní soud se výkladem tohoto ustanovení ve vztahu k posouzení

včasnosti žaloby v minulosti mnohokrát zabýval. Opakovaně judikuje, že nerespektování zákonem stanovených pravidel pro doručování nemůže mít vliv na účinnost doručení, pokud adresát písemnost převzal, a mohl se s jejím obsahem fakticky seznámit. Na straně jedné je totiž nutno trvat na tom, aby bylo řádně doručováno, neboť v opačném případě účastníci řízení mohou být výrazně dotčeni na svých právech (včetně přístupu k soudu), ale na druhé straně nelze přijmout formalistický přístup, je-li naplněna materiální funkce doručení, tj. seznámení se s obsahem písemnosti (v podrobnostech srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 90/2010 - 95, a další v něm citovanou judikaturu). Pokud tedy měl žalobce prokazatelně možnost se s obsahem rozhodnutí seznámit, je třeba tuto skutečnost považovat za doručení se všemi jeho účinky.

[14] Pro určení okamžiku, do kterého by žaloba byla podána v zákonné lhůtě, tedy není v této věci podstatné posoudit, zda žalovaný doručil rozhodnutí o odvolání bezvadně. Rozhodující je otázka, zda počala lhůta pro podání žaloby běžet v okamžiku, kdy zástupce stěžovatelky prostřednictvím svého substituta nahlédl do spisu žalovaného, který obsahoval žalobou posléze napadené rozhodnutí. Obdobnou situací se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 4. 2015, č. j. 1 Afs 164/2014 – 75 a dospěl k závěru, že „za skutečné seznámení s písemností ve smyslu § 48 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, lze považovat i nahlížení do spisu“.

[15] Sám zástupce stěžovatelky uvádí, že znal číslo jednací i datum vydání rozhodnutí žalovaného. Obojí je také uvedeno v plné moci ze dne 11. 2. 2014, na základě níž bylo jeho substitutovi umožněno nahlédnout do spisu, jenž rozhodnutí obsahoval. Za těchto okolností nelze souhlasit s názorem právního zástupce stěžovatelky, že nahlédnutím do spisu se jeho substitut s obsahem rozhodnutí neseznámil, protože pouze rychle okopíroval jinou listinu z tohoto spisu. Takový přístup by byl popřením výše rozvedené zásady materiálního doručení, která váže okamžik doručení na reálnou možnost se s napadeným rozhodnutím seznámit. Takovou reálnou možnost substitut zástupce stěžovatelky bezpochyby měl. Nemůže být tedy sporu o tom, že okamžik nahlédnutí do spisu žalovaného je okamžikem, kdy začala plynout lhůta pro podání žaloby. Materiální funkce doručení, tedy seznámení se s obsahem písemnosti, jím byla totiž naplněna.

[16] Právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2007, č. j. 8 Afs 54/2005 – 52, na nějž stěžovatelka poukazuje, není přitom pro posouzení včasnosti její žaloby směrodatný. Soud zde neřešil otázku, zda nahlédnutím do spisu bylo zástupci stěžovatelky doručeno, ale zabýval se povahou plné moci, kterou žalovaný v dané věci vyhodnotil jako omezenou. K samotnému posuzování plné moci udělené stěžovatelkou jejímu zástupci však v nyní projednávané věci, jak bylo vysvětleno výše, nedošlo. Tato argumentace by byla relevantní v případě, kdyby stěžovatelka, resp. její zástupce podal žalobu v zákonné lhůtě dvou měsíců po nahlédnutí do spisu.

[17] Žaloba podaná k soudu dne 8. 12. 2014, tedy deset měsíců od začátku běhu lhůty pro její podání, byla podána opožděně. Usnesení o jejím odmítnutí bylo krajským soudem vydáno v souladu se skutkovým stavem a se zákonem.

V. Závěr a náklady řízení

[18] Žalobkyně se svými námitkami neuspěla; jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného usnesení z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2015

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu